

Nr 440

Av herr Håstad m. fl., om lån till Stockholms högskolas studentkår för tillbyggnad av studentkårens kårhus.

I likalydande motioner till fjolårets riksdag, väckta den ena inom första kammaren av herr Carl Albert Anderson m. fl. (I: 249) och den andra inom andra kammaren av herr Elis Håstad m. fl. (II: 390) hemställdes, att riksdagen måtte till lån till Stockholms högskolas studentkår för täckande av kostnader för tillbyggnad av studentkårens kårhus för budgetåret 1956/57 anvisa ett investeringsanslag av 1 075 000 kronor.

Motionärerna anförde bland annat att Stockholms högskolas studentkårs- hus, beläget vid Holländargatan i Stockholm, varit i bruk sedan år 1935. Studentkåren har i framställningar till Kungl. Maj:t i november 1950, februari 1952 och i november 1955 hemställt om statsanslag eller ränte- och amorteringsfritt lån för en planerad tillbyggnad av kårhuset. Studentkårens upprepade framställningar ha icke föranlett proposition till riksdagen.

Vidare anförde motionärerna:

Den kraftiga ökningen av antalet studerande vid Stockholms högskola har gjort studentkårens nuvarande kårhus alldeles otillräckligt. När uppförandet av kårhuset i början av 1930-talet påbörjades, hade studentkåren cirka 1 200 medlemmar, vid invigningen år 1935 hade antalet ökat till 1 700. År 1950, då den första ansökan om statsbidrag ingavs, utgjorde antalet 2 400; för närvarande har studentkåren över 4 000 medlemmar. Till dessa komma så handelshögskolans cirka 800 studerande, vilka enligt donationsbestämmelser äga utnyttja studentkårens kårhus. Kårhuset skall således nu rymma mer än tre gånger så många studenter som det antal för vilket det är dimensionerat. Enligt sedvänja äga även studerande vid andra högskolor i Stockholm intaga måltider i kårhusets restaurang; i betydande utsträckning utnyttjas denna möjlighet av de studerande vid de närbelägna läroanstalterna, farmaceutiska institutet och socialinstitutet samt tekniska högskolans lantmätar- och arkitektlinjer, vilka sistnämnda ha sin undervisning förlagd till tekniska högskolans förutvarande lokaler Drottninggatan 95. För närvarande ökar Stockholms högskolas studentkår i medlemsantal snabbare än någon annan studentkår i landet. Höstterminen 1955 ha mer än 1 100 nya studerande inskrivits vid högskolan, det högsta antal som någonsin noterats. En ytterligare kraftig ökning av studentantalet under de närmaste åren kan med säkerhet förutses.

Självfallet kunna studenterna vid Stockholms högskola aldrig räkna med att i sitt kårhus få samma utrymmesstandard som de kårer, vilka ha ett flertal nationshus att tillgå. Uppsalastudenternas behov av samlingslokaler ha under de senaste åren kunnat tillgodoses genom om- och tillbyggnader av flera nationshus. Till belysning av Stockholms högskolas studentkårs trång-

boddhet vilja vi i detta sammanhang även nämna, att tekniska högskolans i Stockholm studentkår — som har ungefär hälften så många medlemmar som Stockholms högskolas studentkår — ansett sig behöva ett kårhus, som är dubbelt så stort som kårhuset vid Holländargatan. Teknologernas behov av en tillbyggnad har av statsmakterna befunnits så trängande, att statsbidrag och byggnadstillstånd erhållits så gott som omgående. Stockholms högskolas studentkårs läge är utan tvekan sämre.

Sammanfattningsvis framhöllo motionärerna följande:

1. Behovet av en tillbyggnad av Stockholms högskolas studentkårs kårhus synes framgå därav att kårhuset, som togs i bruk år 1935, är dimensionerat för 1 600 personer, under det att studentkåren för närvarande har cirka 4 000 medlemmar, vartill komma handelshögskolans cirka 800 studenter, vilka jämväl äga utnyttja kårhuset.

2. Av Stockholms högskolas studentkårs medlemmar komma inemot 40 % från landsorten; de äro inackorderade i Stockholm eller dess närhet och äro i regel hänvisade till att äta ute på restaurang. Även de i Stockholms stad och dess grannkommuner mantalsskrivna studenterna äro emellertid till följd av långa resvägar i stor utsträckning tvingade att intaga sina måltider utom hemmet. Kårrestaurangen, vars priser ligga väsentligt under priserna hos de privata restaurangerna i högskolans närhet, saknar dock med nuvarande knappa resurser möjlighet att tillgodose efterfrågan.

3. Då staten låtit bygga kårlokaler för, respektive beviljat lån till andra studentkårer, synes man ha utgått från att även ett avsevärt lägre medlemsantal än Stockholms högskolas studentkårs utgör ett tillräckligt underlag för beviljande av statsbidrag till byggande av kårlokaler. Med hänsyn till att ett flertal sådana kårlokaler tillkommit efter det att Stockholms högskolas studentkår år 1950 första gången ansökt om statsbidrag, synes det oss, att nämnda studentkår nu bör stå i tur att beviljas medel för tillbyggnad av sitt kårhus.

I sitt utlåtande över motionerna anförde statsutskottet (utlåtande nr 116 år 1956) avslutningsvis följande:

Utskottet vill med anledning av motionerna I: 249 och II: 390 hänvisa till vad utskottet under nästföregående punkt anført och särskilt till vad utskottet uttalat i fråga om tillgodoseende under statens medverkan av vitala studentsociala behov. Utskottet får erinra om att för de studerande vid Stockholms högskola föreligga särskilda svårigheter framför allt på grund av de i flertalet fall mycket långa avstånden från vederbörandes bostad till högskolan. För studentkåren vid Stockholms högskola är också avsaknaden av en efter nuvarande förhållanden och studentantal lämpad samlingslokal (aula) ett allvarligt problem.

Vidkommande finansieringen av den planerade tillbyggnaden till kårhuset föreligger beslut av Stockholms stadsfullmäktige år 1951 om upplåtande av tomt för ändamålet mot enbart en formell årlig avgift samt om beviljande åt studentkåren av ett ränte- och amorteringsfritt lån till belopp, motsvarande en tredjedel av det statsbidrag, som kunde komma att anvisas. Utskottet vill för sin del ifrågasätta huruvida icke en större insats från statens sida skulle kunna påräknas. Utskottet får erinra om att chefen för ecklesiastikdepartementet jämlikt Kungl. Maj:ts den 10 februari 1956 givna

bemyndigande tillkallat särskilda sakkunniga för utredning beträffande Stockholms högskolas framtida ställning, med uppdrag tillika att å statens vägnar upptaga förhandlingar med Stockholms stad och högskolan rörande statens, Stockholm stads och högskolans inbördes förhållanden i ekonomiskt och organisatoriskt hänseende. Enligt utskottets mening torde härvid förhandlingar lämpligen böra upptagas jämväl angående stadens andel i finansieringen av kårhusets tillbyggnad. I likhet med vad utskottet uttalat under nästföregående punkt förutsätter utskottet, som icke är berett att för nästa budgetår tillstyrka anvisande av det i motionerna I: 249 och II: 390 påyrkade investeringsanslaget och alltså avstyrker bifall till motionerna, att Kungl. Maj:t vid budgetberedningen instundande höst tager förevarande länefråga till Stockholms högskolas studentkår under förnyad omprövning.

Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets hemställan.

Enligt vad motionärerna erfarit är frågan om stadens andel i finansieringen av ifrågavarande kårhustillbyggnad under behandling.

Stockholms högskolas studentkår har sedermera i framställning till Konungen av den 15 november 1956 anhållit om ett med 1 075 000 kronor höjt statsbidrag eller tillsammans 2 150 000 kronor.

I syfte att snarast kunna påbörja byggnadsarbetet har studentkåren låtit arkitekten professor Paul Hedqvist utarbeta detaljritningar till det nya kårhuset. Härvid har ansträngningarna inriktats på att ytterligare öka restaurangens kapacitet. Detta har lett till att arkitekten — på uppdrag av studentkåren — inkommit med förslag till utbyggnad av den byggnadskropp som sammanbinder det nya och det gamla huset, d. v. s. den del av kårhuset där restaurangköket skall inrymmas. Denna förändring jämte övriga omdispositioner innebär att matsalens kapacitet — jämfört med nuvarande förhållanden — har fördubblats. Vidare har utbyggnaden av den s. k. sammanbyggnadskroppen möjliggjort att ytterligare ett matsalsutrymme kunnat planeras, nämligen i våningsplanet under stora matsalen.

I detta sammanhang förtjänar påpekas, att disproportionen mellan det pris till vilket studentkårens restaurang kan servera måltider och de priser som förekomma på de i närheten av högskolan belägna restaurangerna blivit allt påtagligare. Med hänsyn härtill och till vad i övrigt anförts framstår det som en utomordentligt angelägen studentsocial åtgärd att så många kårmedlemmar som möjligt beredas tillfälle intaga sina måltider i studentkårens restaurang.

Flera faktorer ha bidragit till att studentkåren nu tvingats begära ett förhöjt statsanslag.

Den planerade utbyggnad av sammanbindningskroppen mellan det gamla och nya kårhuset som vidtagits för att öka restaurangutrymmena har således medfört en förhöjning av den ursprungliga kostnaden.

Även en annan kostnadskrävande förändring av den ursprungliga planen har studentkåren måst vidtaga. Sålunda skola enligt av byggnadsstyrelsen

uffärdade anvisningar byggnader av kårhusets karaktär förses med garageutrymmen av visst minimimått. Detta statsmakternas krav har ej kunnat tillgodoses på annat sätt än genom en utbyggnad av källarvåningen, vilken på grund av omfattande sprängningsarbeten kommer att bli relativt kostsam.

Även i övrigt ha vissa smärre förändringar i dispositionen av lokalerna vidtagits. Det har härvid bl. a. blivit möjligt att i det nya kårhuset skaffa lokaler åt Stockholms studentkårers förbundsstyrelse (SSF). SSF är ett samarbetsorgan för Stockholms tio studentkårer och handlägger särskilt studentsociala frågor och då närmast studentbostäder. SSF skulle få disponera sammanlagt ca 150 m² — varav 65 m² lagerlokaler i källaren — och lokalerna skulle användas som tjänsterum och expeditionslokaler åt den s. k. intressebyrån. Det må framhållas att SSF genom intressebyrån bedriver en omfattande studentsocial verksamhet dels genom förmedling av bostadsrum, dels genom försäljning av ett stort antal nyttoartiklar till kraftigt reducerade priser; årsomsättningen uppgår till drygt 300 000 kronor.

Det framstår som en angelägen studentsocial åtgärd att stockholmstudenternas centrala organisationer få ändamålsenliga arbetslokaler.

Med anledning av dessa förändringar har studentkåren låtit utföra ny kostnadsutredning, enligt vilken byggnadskostnaderna böra beräknas till 4 250 000 kronor. Härav har kostnaden för tillbyggnaden beräknats till 2 850 000 kronor för en volym av 15 000 m³ av kårhusets totala volym på 25 000 m³. Kostnaden för ombyggnadsarbetena har sålunda beräknats till 1 400 000 kronor, varav ungefär 550 000 kronor för breddningen av sammanbindningskroppen.

Ökningen av byggnadskostnaderna, som föranletts dels av en önskan att intensifiera och rationalisera restaurangdriften, dels av byggnadsstyrelsens direktiv angående garageutrymmen, dels också av den kostnadsstegring som ägt rum sedan studentkårens förra framställning gjordes, förklarar varför studentkåren måste anhålla om en förhöjning av det tidigare begärda statsanslaget.

Det är uppenbart att i dagens läge stark restriktivitet måste iakttagas i fråga om investeringar och att även annars angelägna investeringar måste skjutas på framtiden. Det förefaller emellertid föga ändamålsenligt att under en följd av år stoppa utbyggnaden av ett kårhus för Stockholms högskolas studentkår när samtidigt kårens medlemsantal snabbt växer.

Studenterna i Stockholm har under de senaste åren icke fått några nya gemensamhetslokaler, medan sådana i ganska stor omfattning tillkommit i universitetsstäderna. Ända sedan 1950 ha studenterna vid Stockholms högskolas studentkår sökt få statsmakternas stöd för att lösa sin lokalfråga. Av de studentkårer som omkring år 1950 sökte statsanslag för att lösa sina lokalfrågor ha alla utom Stockholms högskola fått bidrag; det synes rim-

ligt att även Stockholms högskola får möjlighet att tillbygga sitt kårhus.

Studentkåren har till oss uppgett att den, därest garantier erhållas att kåren för den slutliga finansieringen får begärt anslag, beräknar kunna under byggnadstiden sköta finansieringen i huvudsak med hjälp av egna medel och donationsmedel.

För studentkåren skulle det därför vara till fyllest att för budgetåret 1957/58 som en första etapp erhålla ett mindre statsanslag.

Under åberopande av vad som ovan anförts hemställa vi,

att riksdagen må såsom ränte- och amorteringsfritt lån till Stockholms högskolas studentkår, som en första del av ett totalt statsanslag på 2 250 000 kronor för tillbyggnad av studentkårens kårhus, för budgetåret 1957/58 anvisa ett investeringsanslag av 100 000 kronor.

Stockholm den 21 januari 1957

<i>Elis Håstad</i>	<i>Harald Hallén</i>	<i>Olle Dahln</i>
<i>Gunnar Heckscher</i>	<i>James I. A. Dickson</i>	<i>Harry Wahrendorff</i>
<i>Nancy Eriksson</i>	<i>Stellan Arvidsson</i>	<i>Folke Nihlfors</i>

Nr 441

Av herr *Nihlfors*, om inrättande av en personlig intendenttjänst vid naturhistoriska riksmuseet för e. o. intendenten *Herman Persson*.

Vid en anmälan av Vetenskapsakademiens anslagsäskanden för budgetåret 1955/56 föreslog föredragande departementschefen, att å personalförteckningen för naturhistoriska riksmuseet skulle uppföras en personlig intendenttjänst i lönegrad Ce 27 för dåvarande museiassistenten i Ce 25 vid paleobotaniska avdelningen, filosofie doktorn *Herman Persson*. Detta blev också riksdagens beslut.

Departementschefen citerade ett uttalande, som vittnar om det erkännande *Persson* vunnit inom internationella fackkretsar. Det är lätt att anföra ytterligare sådana. Sålunda ägnades *Persson* på sin 60-årsdag för några år